O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G. I. Muxamedov
____
2023 yil ______________

MUTAXASSISLIKKA KIRISH
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112700-Maxsus pedagogika: surdotarjimonlik faoliyati

Chirchiq – 2023

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
MutK 106</td><td>O‘quv yili
2023-2024</td><td>Semestr
1</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mutaxasislikka kirish</td><td>60</td><td>120</td><td>180</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o’qitishdan maqsad- Bo‘lajak maxsus pedagog(surdopedagog, surdotarjimon, logoped, oligofrenopedagog, tiflopedagog)larga tanlagan sohasi haqida umumiy ma’lumotlarni, sohaga oid nazariy ta’limotlar mohiyatini, imkoniyati cheklangan bolalar tasnifi, ta’limi, tarbiyasining nazariy asoslarini o‘rgatish.

Fanni o’qitish vazifasi - Aqliy, jismoniy, ruhiy rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalarning toifalari. Nogironlik tushunchasi. Nogironlikning klinik belgilari. Ijtimoiy nogironlik. Nogironlik toifalari: aqli zaif, ko'zi ojiz, eshitishida, nutqida nuqsoni bo'lgan, tayanch harakat tizimida muammosi bo'lgan, ruhiy rivojlanishi sustlashgan va murakkab nuqsonli bolalar. Nogironlikning kelib chiqish sabablari asoslarini o‘rgatish.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Maxsus pedagogikaning maqsad, vazifalari. Imkoniyati cheklangan bolalar haqida umumiy ma’lumot.

Korrektsion pedagogikaning maqsad va vazifalari. Imkoniyati cheklangan bolalar toifalari va ularning ta'lim-tarbiyasi. Maxsus-korrektsion pedagogika yoxud defektologiya fanining umumiy tavsifi. Korrektsion pedagogikaning vazifalari: nogiron bolalar ta'limining zamonaviy muhitda tashkil etilishini ta'minlovchi tadqiqotlar olib borish, davlat va jamiyat buyurtmalarini ixtisoslashtirilgan ta'lim orqali bajarish shart-sharoitlarini yaratishning samarali yo'llarini aniqlash.

2-mavzu. Maxsus pedagogikaning bo’limlari.

Defektologiya-korreksion pedagogika bo'limlari: surdopedagogika, oligofrenopedagogika, logopediya, tiflopedagogika. Mazkur bo'limlarning maqsadi va vazifalari, obekti va predmeti.

3-mavzu. Maxsus pedagogikaning metodlari va tamoyillari

Korreksion pedagogikaning metodlari: suxbat, kuzatish, tajriba, xujjatlarni o'rganish, anketa, savol-javob, loyiha va b. . Mazkur metodlarning o'ziga xosligi va amaliyotda qo'llanilishi. Umumdidaktik va xususiy tamoyillar.

4-mavzu. O’zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalar uchun tashkil

	etilgan ta’lim turlari. Mamlakatda tashkil etilgan imkoniyati cheklangan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari haqida. Ta'lim muassasalari maqsad va vazifalari. Integratsion va inklyuziv ta'lim turlari. **5 - mavzu. Surdopedagogika. Surdopedagogikaga oid milliy va xorijiy ilmiy tadqiqotlar.** O'zbekistonda surdopedagogika sohasida olib borilgan ilmiy tadqiqotlar sharhi. U.Yu.Fayzieva, N.Sh.Bekmurodov, X.S.Gaynutdinov, N.X.Dadaxo'jaeva, F.Alimxo'jaeva, D.Nazarova, F.U.Qodirova, Z.Mamarajabova, D.Yakubjonova, R.Rustamova, G.Abdullaevalarning ilmiy izlanishlari va ularning amaliy ahamiyati. **6-mavzu. Oligofrenopedagogika .Oligofrenopedagogika oid milliy va xorijiy ilmiy tadqiqotlar.** Aqli zaif bolalar ta'limi va tarbiyasi bilan shug'ullanuvchi fan-oligofrenopedagogika. Oligofrenopedagogikaning obekti va predmeti. O'zbekistonda fanning rivojlanish bosqichlari. Jan-Eten Dominik Eskirol, Eduard Segen, J.Demor, O.Dekorli, A.N. Graborov, E. Segen, M.S.Pevzner, G.M. Dulnev, A.M. Щerbakov, N.N. Malofeevlarning S.Aytmetova, K.Mamedov, V.Raxmanova va boshqalarning ilmiy izlanishlari. **7-mavzu. Tiflopedagogikaga .Tiflopedagogikaga oid milliy xorijiy va ilmiy tadqiqotlar.** Ko‘r bolalar ta'limi va tarbiyasi bilan shug'ullanuvchi fan- tiflopedagogika Tiflopedagogikaning obekti va predmeti. O'zbekistonda fanning rivojlanish bosqichlari. V.Gayui, L.Brayl, K.K.Krot, A.I.Skrebiskiy, L.S.Pontregin, A.G.Vitushkin, A.V. Birilev, A.M. Shyerbina, B.I. Kovalenko, V.S.Svyerlov, G.Byerdiev, K.Mamedov, R.Oxunov, o‘qit. N.A.Grigoryans va boshqalarning ilmiy izlanishlari. **8-mavzu. Logopediya. Logopediyaga oid milliy va xorijiy ilmiy tadqiqotlar** Rossiya olimlari: A.R.Luriya, L.S.Volkova, P.S.Volkova, R.Ye.Levina, R.I.Lalaeva, S.N.Shaxovskaya, Ye.A.Borisova, N.A.Cheveleva, G.V.Chirkina, T.B.Filicheva; xorijiy olimlar: A.Gutsman, G.Arnold, Ye.N.Krauze(Germaniya); Milliy logopediya olimlari: L.R.Muminova, M.Ayupova, X.Pulatova, R.Shomaxmudova, Z.Axmedova, Sh.Aripova, N.Abidova, N.Musaeva kabi olimlarning olib borgan ilmiy izlanishlari va ularning amaliy ahamiyati. **9-mavzu. Murakkab nuqsonli bolalar ta’limi va tarbiyasi** Murakkab nuqsonli bolalarning boshqa toifadagi anomal bolalardan farqi. Ushbu bolalardagi nuqsonning kelib chiqish sabablari. Murakkab nuqsonli bolalar bilan kompleks yondoshgan holda olib boriladigan korreksion ishlar?

	Murakkab nuqsonli bolalar bilan olib boriladigan ta'lim-tarbiya ishlari. **10-mavzu. Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar ta'limi va tarbiyasi** Ulgurmovchi o'quvchilar orasida ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar . Ularning bilish faoliyati– intellekti mantiqiy tafakkuri, idroki, xotirasi,ixtiyoriy diqqati, ish qobiliyati va boshqa xislatlarig. Aqliy zaiflik esa ikkilamchi hodisa bo'lib hisoblanadi. T.A.Vlasova, M.S.Pevzner, V.I.Lubovskiy, T.V.Egorova, K.S.Lebedinskaya, N.A.Nikashina, K.K.Mamedov, B.Shoumarov, N.A.Sipina, R.D.Triger va boshqa olimlarning fikr mulohazalari. **11-mavzu. Maxsus ta'lim muassasalarida korreksion dars va mashg'ulotlarning maqsad va vazifalari.** Maxsus ta'lim tizimi deganda jismoniy va ruhiy kamchiliklarga ega bo'lgan bolalarga (ko'zi ojiz, kar-soqov, aqli zaif, tayanch harakali apparatida nuqsoni bo'lgan, nutq nuqsoni bo'lgan bolalar) aniq maqsadni ko'zlab «korreksiya», «kompensasiya», «reabillitasiya» ishlarini amalga oshirish. Maxsus ta'lim muassasalari: ko'zi ojiz bolalar uchun, eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun, aqli zaif bolalar uchun maktab-internatlarda amaliy yordam byerish. Aqli zaif bolalarni korreksion tarbiyalash va kamol toptirish muammolari. ularning individual xususiyatlarini, aqliy nuqson buzilishi darajalarini inobatga olgan holda uzluksiz yondashish - ularga korreksion tarbiya byerish jarayonlari. Korreksion ta'lim-tarbiyaning vazifalarini belgilash. Uning mazmuni, vositalari, uslublarini hamda tashkil etishni talab qilish imkonini. **12-mavzu. Defektolog (oligofrenopedagog, logoped) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar.** Defektolog shaxsi va unga qo'yluvchi talablar. Surdopedagog shaxsi va unga qo'yluvchi talablar. Logoped shaxsi va unga qo'yluvchi talablar Rivojlanish buzilishlarining spektri. Shaxsning biologik foydaliligi uchun ijtimoiy va psixologik omillar, psixologik va ijtimoiy -biologik omillar. Defektologning faoliyat yo'nalishlari Defektologning ishlash tamoyillari: Surdopedagogika - bu maxsus pedagogikaning mustaqil yo'nalishi. Surdopedagog va tarbiyachi shaxsi. Logoped shaxsi va unga qo'yluvchi talablar Logoped chuqur kasbiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi. Kasbiy kompetensiya dasturlar, maktab darsliklari, nutq terapiyasi darsliklari. **13-mavzu. Defektolog (surdopedagog) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar.** Defektolog shaxsi va unga qo'yluvchi talablar. Surdopedagog shaxsi va unga qo'yluvchi talablar. Logoped shaxsi va unga qo'yluvchi talablar Rivojlanish buzilishlarining spektri. Shaxsning biologik foydaliligi uchun ijtimoiy va psixologik omillar, psixologik va ijtimoiy -biologik omillar. Defektologning faoliyat yo'nalishlari Defektologning ishlash tamoyillari: Surdopedagogika - bu maxsus pedagogikaning mustaqil yo'nalishi. Surdopedagog va tarbiyachi shaxsi. Logoped shaxsi va unga qo'yluvchi talablar Logoped chuqur kasbiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi. Kasbiy kompetensiya dasturlar, maktab darsliklari,

nutq terapiyasi darsliklari.

14-mavzu. Defektolog (tiflopedagog,resurs pedagog) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar.

Defektolog shaxsi va unga qo‘yluvchi talablar. Surdopedagog shaxsi va unga qo‘yluvchi talablar. Logoped shaxsi va unga qo‘yluvchi talablar Rivojlanish buzilishlarining spektri. Shaxsning biologik foydaliligi uchun ijtimoiy va psixologik omillar, psixologik va ijtimoiy -biologik omillar. Defektologning faoliyat yo‘nalishlari Defektologning ishlash tamoyillari: Surdopedagogika - bu maxsus pedagogikaning mustaqil yo‘nalishi. Surdopedagog va tarbiyachi shaxsi. Logoped shaxsi va unga qo‘yluvchi talablar Logoped chuqur kasbiy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi. Kasbiy kompetensiya dasturlar, maktab darsliklari, nutq terapiyasi darsliklari.

15-mavzu. Inkluziv va maxsus ta’limda pedagogik ta’lim innavatsion klasteri

Xalq ta’limi tizimida inklyuziv ta’limni rivojlantirish. Imkoniyati cheklangan bolalarga ta’lim-tarbiya byerish tizimini tubdan takomillashtirish masalalari. Inklyuziv ta’limning joriy etilish muammolari. Inklyuziv ta’lim tizimini rivojlantirishning maqsadlari va ustuvor yo‘nalish. Inkluziv va maxsus ta’limda pedagogik ta’lim innavasion klasteri. Ta’lim shakli" tushunchasi, ta’lim shakllarining asosiy funksiyalari. Ta’lim shakllarining tasnifi. Tarbiyaviy dars, uning tuzilishi, asosiy jihatlari, turlari. O‘quv mashg‘ulotiga qo‘yiladigan talablar. O‘qituvchini darsga tayyorlash. O‘quv mashg‘ulotini tahlil qilish variantlari, uning samaradorligini baholash. Ta’lim klastyeri kelib chiqishi va maqsadi. Ta’lim klasterlari konsepsiyasining mohiyati

III. Amaliy mashg‘ulotlarni o‘tkazish boyicha ko‘rsatma va tavsiyalar

1 Maxsus pedagogikaning maqsad, vazifalari. Imkoniyati cheklangan bolalar toifalarini Klaster usulida guruhli taqdimot.

2 Maxsus pedagogikaning bo’limlarini „Aqliy hujum“ interfaol usulida sharhlash.

3 Maxsus pedagogikaning tamoyillari, metodlari.

4 O’zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalar uchun tashkil etilgan ta’lim turlariga oid BKM ni “Bumyerang” usulida mustahkamlash.

5 Surdopedagogika. Surdopedagogikaga oid milliy xorijiy ilmiy tadqiqotlar. (Xronologik jadval), ("Bumyerang" intyerfaol usulini qo‘llash)

6 Oligofrenopedagogika .Oligofrenopedagogika oid milliy xorijiy ilmiy tadqiqotlarni Xronologik jadvalga solish.

7 Tiflopedagogikaga. Tiflopedagogikaga oid milliy xorijiy ilmiy tadqiqotlarni “Mozaika” usuli asosida

8 Logopediya. Logopediyaga oid milliy va xorijiy ilmiy tadqiqotlarga oid BKM larni “O‘ng va chap” usulida mustahkamlash.

9 Murakkab nuqsonli bolalar ta’limi va tarbiyasiga oid BKM larni “Intervyu” asosida mustahkamlash.

10 Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar ta’limi va tarbiyasiga oid BKM larni

	“Guruhda ishlash” asosida taqdimot qilish. 11 Maxsus ta’lim muassasalarida korreksion dars va mashg’ulotlarning maqsad va vazifalari("Debatlar" intyerfaol usulini qo‘llash). 12 Defektolog (oligofrenopedagog, logoped) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar 13. Defektolog (surdopedagog) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar 14. Defektolog (tiflopedagog,resurs pedagog) shaxsi va unga qoyiluvchi talablar 15. Inklyuziv va maxsus ta’limda pedagogik ta’lim innavatsion klasteri komponentlari o‘rtasidagi hamkorlik mohiyatini “Zinama-zina” usuli asosida egallash. **IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar** **Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta’limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo‘yilgan masalani o‘rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to‘liq ochib beriladi. **Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1.Kar va zaif eshituvchi bolalar ta'limiga oid tarixiy ma'lumotlar. 2. Aqli zaiflik tushunchasi. 3. Nutq va uning shaxs rivojlanishiga ta'siri. 4. Ixtisoslashtirilgan davlat ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishga qo'yiluvchi talablar. 5. Zamonaviy o'qituvchi bo'lish omillari. 6.Surdopedagogika zamonaviy fan sifatida. 7.Oligofrenopedagogika Maxsus pedagogikaning bo‘limi sifatida. 8.Tiflopedagogika zamonaviy fan sifatida. 9.Logopediya fani haqida. 10.Maxsus pedagogikaning metodlari va tamoyillari. 11.Ta’lim klasteri va uning imkoniyatlari. 12.Inklyuziv ta’lim-insonparvar ta’lim sifatida. 13.Korreksion mashg‘ulotlarning maqsad va vazifalari. 14.Logopediya yo‘nalishida olib borilgan tadqiqotlar va ularning mazmuni. 15.Surdopedagogika yo‘nalishida olib borilgan tadqiqotlar va ularning mazmuni. 16.Oligofrenopedagogika yo‘nalishida olib borilgan tadqiqotlar va ularning mazmuni. 17.Maxsus pedagog faoliyatiga qo‘yiluvchi talablar. 18.Dars va mashg‘ulotlarni rejalashtirish.

	19.Korreksion mashg‘ulotlarni rejalashtirish. 20.Imkoniyati cheklangan bolalar toifalari. 21.Maxsus pedagogikaning bo‘limlari. 22.O‘zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalar uchun tashkil etilgan ta’lim turlari. 23.Inkluziv va maxsus ta’limda pedagogik ta’lim innavatsion klasteri. 24.Aqli zaif bolalar haqida ma’lumot. 25.Eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalar tasnifi. 26.Nutqida nuqsoni bo‘lgan bolalar haqida. 27.Ko‘rishida muammolari bo‘lgan bolalar haqida ma’lumot. 28. Ta’lim klasteri haqida ma’lumot. 29.Maxsus pedagog imiji. 30. Maxsus pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqadorligi.
3.	**VII. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** -korreksion pedagogika bo'limlari, ularning maqsad, vazifalari, predmeti, obekti; ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarida pedagogik jarayonlarni tashkil etish shakllari; korrektsion pedagogikaning metodlari;korrektsion pedagogikaning tamoyillari va boshqa fanlar bilan aloqadorligi; O'zbekistonda imkoniyati cheklangan bolalar uchun tashkil etilgan ta'lim turlari; imkoniyati cheklangan bolalar toifalari va ular uchun tashkil etilgan ta'lim muassasalari, soni, manzili; nogironlik toifalari bo'yicha milliy va xorijiy tadqiqotlar hamda ularning amaliy ahamiyati; imkoniyati cheklangan bolalar ta'limini tashkil etishga qo'yiluvchi umumiy va zamonaviy talablar; “Zamonaviy defektolog”imiji va unga erishish omillari kabi **bilimlarga ega bo’ladilar**; -korrektsion pedagogikaning maqsadi va vazifalarini sharhlashni; nogironlik toifalari bo'yicha tashkil etilgan ta'lim muassasalarining geografik joylashuvini farqlashni; imkoniyati cheklangan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarini tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslarini sanab berishni; dars va korrektson mashg'ulotlarni farqlashni, ularning maqsad va vazifalarini ajratishni; nogironlik toifalarini tasniflashga oid ma'lumotlarni xronologik tarzda tushuntirib berishni; imkoniyati cheklangan bolalarning pedagogik-psixologik jihatdan o'rganishning ta'lim sifatiga ta'sirini anglagan holda sharhlashni; sohaga oid olib borilgan milliy va xorijiy tadqiqotlarni va ularning mualliflarini, tadqiqot natijalarining amaliy ahamiyati haqida ma'lumotlarni asosli tushuntirib berishni; kasbiy faoliyatga va defektolog shaxsiga qo'yiluvchi zamonaviy talablarni o'ziga nisbatan munosabat asosida sanab berish **Ko’nikmalariga ega bo’ladi**; -korrektsion pedagogikaning bo'limlari va ularning maqsad hamda vazifalari yuzasidan “Idrok xaritasi” ni tuzish, qisqacha esse yozish; nogironlik toifalari bo'yicha “Portret” yaratish; mamlakatimizda tashkil etilgan ixtisoslashtirilgan davlat ta'lim muassasalarining dislokatsiyasini shartli yaratish; mamlakatimizda va xorijda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar va ularning mualliflari, tadqiqot natijalari haqida ixtiyoriy-ijodiy taqdimot tayyorlash; imkoniyati cheklangan bolalar ta'limining huquqiy asoslari, ya'ni xujjatlar haqida xronologik tartibda

	sxema(shajaraviy) chizish; defektolog(surdopedagog, logoped, oligofrenopedagog, tiflopedagog) shaxsi va unga qo'yluvchi talablar haqida ixtiyoriy loyiha tayyorlash; korrektsion pedagogikaning tamoyillari va boshqa fanlar bilan aloqadorligini “Eyler diagrammasi” boshqa turdagi sxemalarga solish yoki boshqa turdagi bayonli taqdimot tayyorlash; korrektsion pedagogikaning metodlari va ularning o'ziga xos qo'llanilishiga oid “Kollaj”, “Fikrlar galereyasi” yoki boshqa turdagi ijodiy taqdimotlar tayyorlash; “Men va men tanlagan kasb” strategiyasi asosida esse, maqola, devoriy gazeta loyihasi va boshqa turdagi shaxsiy-ijodiy taqdimotini tayyorlash. Kasbiy faoliyatida samarali qo'llashga tayyor bo'ladi (kompetentsiya): imkoniyati cheklangan bolalar toifalari bo'yicha tashkil etilgan ta'lim muassasalarida faoliyat olib borishda sohaga oid nazariy ma'lumotlarga tayanish; o'quvchilarni pedagogik tashxislash usullaridan foydalanishda himoyalovchi pedagogik tartib me'yorlariga rioya etish; nogironligi bo'lgan bolalar va kattalar bilan muloqotga kirishishda korrektsion pedagogika metodlari va tamoyillaridan o'rinli foydalanish; defektolog faoliyatiga qo'yiluvchi talablarni anglagan holda o'z-o'zini va amaliyotchilar tajribalarini tahlil qilish; milliy va xorijiy tadqiqotlarning samarali natijalaridan manzilli foydalanish; ixtisoslashtirilgan davlat ta'lim muassasalarida dars va mashg'ulotlarni tashkil etishga qo'yiluvchi talablarga rioya qilish kabi **malakalarga ega bo’ladilar**.
4.	**VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. Maxsus pedagogika. M.U.Hamidova. O‘quv qo‘llanma. 2015 y. 2. Maxsus pedagogika asoslari. F.Qodirova va boshqalar. 2023 y. Zebo print. 3. Inklyuziv ta’lim:nazriya va amaliyot**,** 2023 y. Zebo print **XI. Qo‘shimcha adabiyotlar** 1. Inklyuziv ta’lim: nazariya va amaliyot. F.U.Qodirova, D.A.Azamqulovna. Zebo print. 2. Maxsus va inklyuziv ta’limda AKT ning o‘rni. 3. Abduraxmonov F., Davletshin G.M., Odamlar bilan qanday muloqotga

	kirishish va yondashish kerak. T. 1996 4. Mo'minova L.R. Nutqi to'liq rivojlanmagan maktabgacha yoshdagi bolalarni logopedik tekshirish (metodik qo'llanma) //T.: O'qituvchi, 1992. - 39 5. Ayupova M. Logopediya. — T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2007. **Axborot manbalari** www.cspi.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "_______" ________________dagi yig'ilish qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** F.Qodirova - CHDPU, "Maxsus pedagogika" kafedrasi dotsenti, pedagogika fanlari doktori.
9.	**Taqrizchilar:** Teshaboyeva Feruza - Qo'qon davlat pedagogika institute, maxsus pedagogika kafedrasi dotsenti (Phd); Abdullayeva Gavxar Saparovna –CHDPU, Pedagogika fakulteti, Maxsus pedagogika kafedrasi dotsenti.